

INFORMATIZACIJA MUZEJSKE DIJELATNOSTI

MARIN KIRINČIĆ

Prirodoslovni muzej Rijeka,
Rijeka, Hrvatska

PRIRODOSLOVNI MUZEJI

Prirodoslovni muzeji su ustanove koje se bave produbljivanjem svijesti o čovjekovoj pripadnosti prirodi. "Zadaća prirodoslovnih muzeja je prikupljanje prirodoslovnog materijala, njegovo čuvanje, znanstvena obrada i prikazivanje široj javnosti, ukratko: zadaća im je znanstvena i kulturno-obrazovna." (Števčić, 1998.). Kroz svoj stalni postav, periodične izložbe te stručne i znanstvene časopise obavljaju obrazovni dio svoje zadaće. Svaki muzej ima svoj izložbeni i radni dio. U radnom dijelu kustosi svojim znanstvenim i stručnim radom omogućavaju izložbenu djelatnost. Skupljanjem materijala na terenu i njegovom obradom nastaju zbirke koje su osnova postojanja muzeja uopće. Stručno sređene zbirke, što znači pravilno određen materijal, poznata lokacija, datum i način sakupljanja, svjedočanstvo su o stanju u prirodi na nekome mjestu u određeno vrijeme. Usporedimo li muzej s ljudskim tijelom, zbirke bi predstavljale kostur, dok bi kustosi bili srce, odnosno pokretačka snaga cijelog sustava.

U prirodoslovnim se muzejima istražuju i izlažu predmeti organske i anorganske prirode. Sukladno tome većina takvih muzeja ima specijalne odjele za zoologiju, mineralogiju, paleontologiju i dr. Prema

teritorijalnosti, prirodoslovni muzeji mogu biti nacionalni, regionalni, gradski i zavičajni. S obzirom na područje svoje nadležnosti dužni su obavještavati javnost o ugroženosti prirode i problematici čovjekovog okoliša. Danas su prirodoslovni muzeji, na čelu sa svojim zaposlenicima, istaknutim znanstvenim radnicima akademskog obrazovanja, centri podizanja svijesti o potrebi zaštite prirode. Svojim bogatim knjižnicama i publicističkim radom pružaju uporište vladinim i nevladinim organizacijama u sprovodenju zakona o zaštiti prirode i ostalih zakona vezanih za očuvanje bioraznolikosti kao najveće stečevine za buduće generacije. Uloga prirodoslovnog muzeja, dakle, nije samo pasivno promatranje i bilježenje promjena u prirodi, već aktivno sudjelovanje u znanstvenim istraživanjima, muzejskoj obradi, te kulturnom i znanstvenom predstavljanju rezultata tih istraživanja. Tim svojim naporom kustosi, ostali zaposlenici i vanjski suradnici, nastoje da prirodoslovni muzeji budu dalekometni svjetionici očuvanja prirode na našem planetu (Kamenarović, 1974.).

PRIRODOSLOVNI MUZEJ RIJEKA

Temelje Prirodoslovnog muzeja Rijeka postavio je 1876. godine istaknuti austrijski profesor dr. Joseph Roman Lorenz. On je na traženje tadašnjega gradonačelnika Rijeke Giovannija Ciotte izradio projekt i troškovnik za njegovo otvaranje. Konceptcija je osmišljena na načelima bečkog Naturhistorisches Museuma i u ono je vrijeme bila jedna od najsuvremenijih. Lorenz je teoretski razradio djelatnost muzeja do najsitnijih detalja. Bio je spremam bez odštete pokloniti svoje prirodoslovne zbirke. Čak predlaže i osobe

koje bi mogle preuzeti vodstvo u postavi pojedinih zbirki. U Lorenzovoj koncepciji naročito je naglašena orijentiranost djelatnosti muzeja prema istraživanjima mora i važnosti sakupljanja materijala na terenu, uz naknadnu stručnu obradu i prezentaciju. Osim toga, u njegovoj je studiji stručno sagledan i prostor, koji prema znanstveno-edukacijskoj zadaći ustanove mora imati laboratorij, preparatorsku radionicu, depoe za zbirke i izložbeni prostor.

DOKUMENTACIJA MUZEJSKOG MATERIJALA

Biološki materijal prikupljen terenskim radom dobiva svoju muzejsku, odnosno znanstvenu vrijednost tek kada ga kustosi stručno obrađe. Oni materijal separiraju, taksonomski određuju, pohranjuju u zbirke i dokumentiraju prema Zakonu o muzejskoj djelatnosti iz 1998. godine. Kako pravilnik o načinu vođenja muzejskih zbirki iz 2002. nije izrađen primjerenog potrebama prirodoslovnih muzeja i zbirki, one se vode prema "Uputstvima o načinu vođenja knjiga muzejske građe i kartoteke u muzejima i muzejskim zbirkama" iz 1962. godine. Evidencija se o fundusu svakog muzeja, sukladno tom pravilniku, vodi kroz knjigu ulaska, inventarnu knjigu, knjigu izlaska i kartoteku muzejske građe.

Knjiga ulaska

Sav materijal prije specijalističke obrade mora proći kroz knjigu ulaska. Tu se bilježe njegove generalije i utvrđuje da se trenutačno nalazi u posjedu muzeja. Knjiga ulaska sadrži sljedeće odjeljke: redni broj, datum ulaska predmeta, broj spisa, kratki opis predmeta, odakle predmet

dolazi, stanje predmeta i veličina, težina, svrha ulaska, kome je predmet predan na rukovanje, potpis primaoca, napomena (inventirano i inventarni broj, kupljeno i broj spisa, cijena, vraćeno i potpis primaoca).

Ako se radi o većem broju istorodne muzejske građe, u knjigu ulaska unosi se samo broj i vrsta građe. Knjiga se vodi od rednog broja jedan na dalje, s time da se iza posljednjeg broja završene godine podvuče crta nakon koje slijedi iduća godina i nastavak rednog broja.

Prošla su vremena kada su se prirodoslovci bavili "svim i svačim". Napretkom znanosti oni su se razvili u specijaliste za pojedina područja. Svaki od njih bi trebao voditi zbirku za čije se područje i specijalizirao. Samo bi na taj način zbirka bila primjereno obrađena. Upravo zbog nedostatka odgovarajućih voditelja veliki broj zbirki ostaje neobrađen. Fundus Prirodoslovnog muzeja Rijeka sačinjava 24 zbirki. Za njihovo vođenje je zaduženo četiri kustosa (ichtiolog, malakolog-biocenolog, karcinolog i paleontolog) šta nije dovoljno za primjereno vođenje tolikog broja zbirki. Na taj je način entomološka zbirka, okarakterizirana u muzejskoj dokumentaciji kao jako vrijedna, već dugi niz godina bez pravog voditelja.

Knjiga ulaska donekle pomaže u privremenom rješenju toga kadrovskog problema. Sadržavajući sve relevantne podatke o predmetu, osim njegovoga taksonomskog položaja, odnosno za biološki materijal latinskog imena vrste, ona osigurava aktualnost zabilježenog materijala za naknadnu znanstvenu obradu. Na taj način može vanjski suradnik ili budući kustos u svakom trenutku obraditi ili pohraniti u pripadajuću zbirku nedeterminirani materijal uveden u knjigu ulaska.

Inventarna knjiga

Determinirani materijal se evidentira inventarnom knjigom. Ona sadrži ove odjeljke: inventarni broj, kategorija spomeničke vrijednosti, broj knjige ulaska, ime (latinsko ime), lokalitet i datum nalaza, broj primjeraka, dimenzije, očuvanost, determinirao, kolektor, podrijetlo (kupnja, skupljanje, poklon), smještaj, napomena (biotop, ostali ekološki podaci i dr.).

Tako inventirani predmeti se pohranjuju u posebno pripremljene depoe. Mokri materijal se tamo drži u specijalnim posadama napunjениm konzervirajućom otopinom (obično otopina 5 % formalina ili 75 % alkohola), dok se suhi spremaju u odgovarajuće kutije ili flakone. Dermoplastični (suhii) i mokri preparati moraju biti legendirani, i to stavljanjem etikete s najvažnijim podacima o predmetu na posudu ili flakon u kojem se on nalazi. Legende povezuju materijal s inventarnom knjigom. Svaki inventirani primjerak s istog lokaliteta dobiva svoj broj, osim ako se radi o sitnijem materijalu više primjeraka iste vrste koji je sakupio legator određenog datuma na istom terenu. Primjeri se tada umeću u posudice i flakone koji dobivaju inventarni broj. Osim redovnog inventiranja novog materijala obavlja se i reinventiranje, pa tako predmeti dobivaju novi broj, koji se u staroj inventarnoj knjizi dopisuje crvenom tintom.

Kataloške kartice

Nakon inventiranja i legendiranja sljedeći korak u muzejskoj obradi prirodoslovne građe jesu kataloške kartice. Kartoteka je pomoćni oblik evidencije muzejskih predmeta i služi operativnom i naučnom radu na muzejskoj građi. Kartice sadrže, u načelu, osnovne rubrike inventarne knjige

i ostale rubrike za podatke, koji su specifični za dotično područje. Na njima se, prema potrebi, predviđa prostor za fotografiju, reprodukciju ili otisak muzejskog predmeta.

Knjiga izlaska

Osim knjiga koje bilježe što je u muzej ušlo i šta se u njemu trenutačno nalazi, postoji i dokument o izlasku predmeta iz muzejskih zbirki i njihov povratak u muzej (knjiga izlaska). Njome je zatvoren krug kretanja muzejskog predmeta. Knjiga izlaska sadrži odjeljke: redni broj, datum izlaska predmeta, broj spisa, kratki opis predmeta, inventarni broj, stanje predmeta i veličina, težina, razlog izlaska i uvjeti, kome se predmet izdaje (broj spisa, ili potpis primaoca), osiguranje, vraćeno (datum i potpis primaoca), napomena.

INFORMATIČKA OBRADA PODATAKA

Sveopće prisutna informatizacija nije zaočila niti muzejsku djelatnost. Razvojem kompjuterske tehnologije prirodoslovnim muzejima se otvorila mogućnost automatizacije rada. Kompjutersko vođenje zbirki jedna je od njezinih glavnih prednosti. Računala su u mnogočemu olakšala i uredski rad kustosa (obrada teksta, izdavaštvo, internet, intranet,...). Složeni kompjuterski programi, nedostatna informatička obučenost zaposlenika, te skupa tehnologija bili su glavna prepreka u bržem uvođenju računala u svakodnevni rad muzeja. Danas se situacija bitno promjenila. Komjuteri su postali uobičajeni inventar kustoskih radnih soba, a uslužni programi prilagođeni su i kompjuterskim laicima. Kustosi su sada bez pomoći vanjskih stručnjaka informatičkih znanosti

mogli prići uređenju svojih zbirk. U tu svrhu korišteni su razni programi (Database, Paradox i dr.). Metodama pokušaja i pogreške programi su se usavršavali u hodu. Uniformno vođenje zbirk za sve muzeje bio bi idealan model za njihovo povezivanje u opću muzejsku mrežu. Takav bi projekt bio vrlo složen kako zbog međusobne različitosti muzeja, tako i različitih potreba kustosa unutar istih muzeja. Svaka zbirka zahtijeva posebne prilagodbe za nju samu, dodatkom nekih posebnih kategorija pri opisivanju njezine građe. Kompjutersko je vođenje zbirk, dakle, preduvjet stvaranja svemuzejske baze podataka kao osnove nacionalnog muzejskog informacijskog sustava. Na taj bi se način povezali s međunarodnim muzejskim sustavom u globalnu informacijsku mrežu. Razvojem takvih sustava gubi se individualnost muzejskih ustanova, koje u pravome znanstvenom radu ne bi smjelo niti biti, prelazi se na univerzalne i kodirane oblike izražavanja kako bi bili razumljivi i dostupni svim zainteresiranim na bilo kojem kraju svijeta.

Tijekom 1997. godine izrađena je aplikacija za računalno vođenje zbirk PMR-a. Microsoftov program Access izabran je zbog svoje jednostavnosti i pouzdanosti.

U slučaju da Muzejski savjet ili Hrvatski prirodoslovni muzej predloži neko bolje rješenje vođenja u nekom dru-

gom programu, Access može, bez ikakvih teškoća, sve podatke pohranjene u muzejske kompjutere "prebaciti" u taj novi program.

Prirodoslovni muzej Rijeka u svojim depoima čuva 24 zbirke. Za sve te zbirke uspješno je završena izrada Access-a PMR, te se one od 1999. vode kompjuterski. U sljedećih 5 godina planira se popisati sva muzejska građa u odgovarajuće kompjuterski vođene zbirke.

Prednosti koje donosi ovakvo vođenje zbirki je višestruko. Unos podataka je brži i pregledniji. Korištenje podataka je gotovo neograničeno. Pristup je decentraliziran što u praksi znači da je, ako želimo, moguće koristiti se programom i s udaljenih lokacija preko modema, putem telefonskih linija. Dokumentacija o zbirkama se i volumenski smanjuje. Svi podaci se smještaju na digitalne ili magnetske memorije nosače koji zauzimaju puno manje prostora od prašnjavih kartoteka. U dalnjem tekstu demonstrirat ćemo rad i prednosti koje pruža kompjutersko vođenje zbirki Access-om PMR.

Slika 1. Prikaz glavnog menija Access-a PMR

CRUSTACEA

Inventarni broj	c 110	Slika	
Skupina	Decapoda	Porodica	Porcellanidae
Latinsko ime vrste Porcellana platycheles (Pennant, 1777)			
Broj primjerak	2	Sakupio	Kirinčić Marin
Datum nalaz	15.02.1999	Porijeklo	teren
Lokalitet	Kostrena	Odredio	Kirinčić Marin
Nalazište	TE "Urljin"	Spol	
Dubina	3 m	Stadij	adultni
Tip dna	kamenito	Dimenzije	
Tehnika prepariranja mokri / alkohol			
Smještaj podrum			
Napomena			
Foto/dijateka			
<input type="button" value="<"/> <input type="button" value=">"/> <input type="button" value="H"/> <input type="button" value="N"/> <input type="button" value="S"/> <input type="button" value="?"/> <input type="button" value="Refres"/>			

Slika 2. Prikaz maske za unošenje podataka Access-a PMR

Pokretanjem programa dolazimo na stranicu glavnog menija (sl. 1) gdje pritiskom na odgovarajuću tipku ili tekst: 1. otvaramo bazu podataka za upis novog inventara, 2. postavljamo šablonu upita, 3. ispisujemo inventarnu knjigu i kartice, 4. otvaramo tablični prikaz unesenih podataka, te 5. spajamo modemom na "web" stranice PMR-a.

Pritiskom na tipku za otvaranje baze podataka prikazuje nam se maska (sl. 2) za unos podataka o novo unesenom materijalu u dotičnu zbirku. Maska sadrži sljedeća polja važna za potpun opis materijala pohranjenog u zbirci:

1. inventarni broj, 2. skupina, 3. porodica,
4. latinsko ime vrste, 5. broj primjeraka,
6. datum nalaza, 7. lokalitet, 8. nalazište,
9. dubina, 10. tip dna, 11. sakupio, 12. porijeklo, 13. određio,
14. spol, 15. stadij, 16. dimenzije, 17. tehnika prepariranja, 18. smještaj, 19. napomena, 20. foto/dijateka, 21. slika.

Svaki objekt unosom podataka dobiva svoj jedinstveni inventarni broj. On se sastoji od slovnog i numeričkog dijela. Za zbirku Crustacea prvi inventarni broj glasi c001. Ostale kategorije nam daju na uvid podatke o predmetu s terena, prije sakupljanja i nakon njegove muzejske obrade. U masku je moguće uložiti i digitalnu sliku preparata kao autentični dokaz o njegovu postojanju i izgledu.

Pohranjene podatke u Access-u PMR moguće je pretraživati i klasificirati vrlo jednostavnim alatom postavljanja upita. Podaci se mogu izlistavati prema ključnim riječima. Moguće je njihovo sortiranje prema bilo kojoj kategoriji baze podataka. Primjerice, želimo li izlistati sve rakove koji su ulovljeni na otoku Krku, pod kategorijom lokalitet upišemo riječ Krk i startamo upit (sl. 3). Kao rezultat toga upita dobijemo sve rakove u zbirci koji su sakupljeni na tom otoku (sl. 4).

Program nam olakšava i legendiranje materijala pohranjenog u depoima mogućnošću ispisa oglednih kartica za ulaganje

Field:	Inventarni broj	Latinsko ime vrste	Lokalitet
Table:	Zbirka Crustacea	Zbirka Crustacea	Zbirka Crustacea
Short:			
Show:	Yes	Yes	Yes
Criteria:			Like "*Krk"
or:			

Slika 3. Prikaz postavljanja upita navedenog u tekstu

Inventarni broj	Latinsko ime vrste	Lokalitet
c108	<i>Periclimenes amethysteus</i> (Risso, 1827)	Krk
c205	<i>Eury nome aspera</i> (Pennant, 1777)	O. Krk
c206	<i>Parthenope massena</i> (Roux, 1830)	O. Krk
c217	<i>Herbstia condylata</i> (Fabricius, 1787)	O. Krk

Slika 4. Prikaz rezultata postavljanja upita iz teksta

uz isti predmet. Na tim karticama (sl. 5.) nalazimo isključivo najneophodnije podatke koji su važni za snalaženje u depou: 1. latinsko ime vrste, 2. datum sakupljanja, 3. lokalitet, 4. dubinu, 5. determinirao,

pjuterima, program je u mogućnosti ispisati sadržaj svoje baze na papir u obliku inventarne knjige (sl. 6.). Na taj način on zadovoljava potrebe svih zaposlenika bez obzira na njihovo informatičko znanje.

Time ujedno prestaje potreba vođenja inventarne knjige kao posebnog dokumenta, nezavisnog o ovome kompjuterskom programu. Tablični prikaz podataka je važan u slučaju prelaska vođenja zbirke s Access-a PMR na neki drugi program. U tablicama (sl. 7.) se nalaze pohranjeni osnovni podaci uneseni preko maske za unošenje podataka.

Postojanjem intranet veze između kompjutera svih zaposlenika PMR-a, pružila se mogućnost da instaliranjem jednog "host" (poslužitelj) računala sve zbirke budu objedinjene u jednu

Prirodoslovni Muzej Rijeka	
Munida rugosa (Fabricius, 1775)	
Datum: 26/8/1973	
Lok.: Velebitski kanal	Dubina: 75 m
Det.: Legac Mirjana	Dno: muljevito
c196	

Slika 5. Kartica za legendiranje muzejskog materijala

Zbirka Crustacea

Inv. br.	Latinsko ime vrste	B. prim.	Datum nalaženja	Lokalitet	Odredio	Savjetuj	Napomena
c 001	<i>Pagurus prideaux Leach, 1815</i>	1		Buveti Ždrelci	podrum		Natuci crteži
c 002	<i>Pagurus prideaux Leach, 1815</i>	1		Buveti Ždrelci	podrum	inv. br. 1040, Samac crteži	
c 003	<i>Palaeon spiniferum Risso, 1816</i>	1		Buveti Ždrelci	podrum	inv. br. 984	
c 004	<i>Gulathus dispersus Burm, 1839</i>	2		Buveti Ždrelci	podrum	inv. br. 1018	
c 005	<i>Pagurus prideaux Leach, 1815</i>	1		Kvarner	Buveti Ždrelci	podrum	inv. br. 1041, Samac crteži
c 006	<i>Gulathus squamifera Leach, 1814</i>	1		Buveti Ždrelci	podrum	inv. br. 1024, Stiglo	
c 007	<i>Penaeus kerathurus Forskal, 1775</i>	1		Buveti Ždrelci	podrum	inv. br. 999, Mekaniz	
c 008	<i>Palaeon serratus (Pennant, 1777)</i>	1		Buveti Ždrelci	podrum	inv. br. 988, Konzervir	
c 009	<i>Parthenope massena (Roux, 1830)</i>	4		Buveti Ždrelci	podrum		
c 010	<i>Zanclus dorsisetensis (Pennant, 1777)</i>	1		Buveti Ždrelci	podrum	Znak novi	
c 011	<i>Gulathus strigosus (Linnaeus, 1860)</i>	1		Buveti Ždrelci	podrum	inv. br. 1022	
c 012	<i>Linocrinus depurator (Linnaeus, 1758)</i>	1		Buveti Ždrelci	podrum	inv. br. 1012, Potamus depurator	
c 013	<i>Medorippe lanaea (Linnaeus, 1767)</i>	1		Buveti Ždrelci	podrum	inv. br. 1054	
c 014	<i>Coryphes curvellicornis (Pennant, 1777)</i>	1		Kvarner	Buveti Ždrelci	podrum	Coryphes curvellicornis
c 015	<i>Scyllarus arctus (Linnaeus, 1758)</i>	1		Buveti Ždrelci	podrum	Cicala di mare, Zavarac	
c 016	<i>Ibla nucleus (Linnaeus, 1758)</i>	1		Kvarner	Buveti Ždrelci	podrum	inv. br. 1072
c 017	<i>Pagurus alatus Fabricius, 1775</i>	1		Buveti Ždrelci	podrum	inv. br. 1055, Zapegrus esculentus	
c 018	<i>Pagurus prideaux Leach, 1815</i>	1		Buveti Ždrelci	podrum	inv. br. 1068, Samac crteži	

njelo, 17 studeni 1999.

Page 1

Slika 6. Prikaz kompjuterski izrađene inventarne knjige

Redni broj	Inventarni broj	Skupina	Porodica	Latinsko ime vrste
1 c 001	Decapoda	Paguridae	Pagurus prideaux Leach, 1815	
2 c 002	Decapoda	Paguridae	Pagurus prideaux Leach, 1815	
3 c 003	Decapoda	Palaemonidae	Palaemon xiphias Risso, 1816	
4 c 004	Decapoda	Galatheidae	Galathea dispersa Bate, 1859	
5 c 005	Decapoda	Paguridae	Pagurus prideaux Leach, 1815	
6 c 006	Decapoda	Galatheidae	Galathea squamifera Leach, 1814	
7 c 007	Decapoda	Penaeidea	Penaeus kerathurus Forskal, 1775	
8 c 008	Decapoda	Palaemonidae	Palemon serratus (Pennant, 1777)	
9 c 009	Decapoda	Parthenopidae	Parthenope massena (Roux, 1830)	
10 c 010	Decapoda	Majidae	Inachus dorsetensis (Pennant, 1777)	
11 c 011	Decapoda	Galatheidae	Galathea strigosa (Linnaeus, 1861)	
12 c 012	Decapoda	Portunidae	Liocarcinus depurator (Linnaeus, 1758)	
13 c 013	Decapoda	Dorippidae	Medorippe lanata (Linnaeus, 1767)	

Slika 7. Tablični prikaz podataka pohranjenih Access-om PMR

veliku bazu podataka. Takav server, u koji se preko mreže bilježe svi podaci uneseni u zbirke na nekom od računala kustosa, postavljen je u depo muzeja. Na tom je računalu, dakle, pohranjen kompletni digitalizirani fundus muzeja. Njime bi se lako umjesto knjige ulaska i izlaska, mogao kontrolirati ulazak i izlazak muzejskog inventara. Spojimo li ga na internet mrežu, napravili bismo prvi korak k ostvarenju virtualnog muzeja. Tim projektom bi se srušile prostorne ograničenosti našeg muzeja koji bi postao jednako dostupan svim zainteresiranima ma gdje se oni geografski ili prostorno nalazili. Digitalna muzejska arhiva bi tako bila izložena i nedobronamjernim upadima informatičkih kriminalaca. Kodirani oblik digitalnog zapisa podataka i lozinka za otvaranje baze samo su neki od oblika zaštite Accessa PMR od neželjenog manipuliranja s podacima muzejskih zbirki. Time je

osigurano slobodno pregledavanje zbirki, njihovo istraživanje, postavljanje upita i ispisa, ali ne i njihove izmjene i brisanje. Pri pisanju znanstvenih i stručnih radova kompjuteri uvelike skraćuju pregledavanje dosad napisane tematski vezane literature. Preko ključnih riječi u samo nekoliko minuta možemo pregledati tisuće indeksiranih znanstvenih radova pohranjenih na cd-romu, za što bi nam inače bilo potrebno prelistavanje od nekoliko sati ili dana debelih

kataloga sa sažecima navedenih radova. Računala su postala i dio muzejskog izložbenog djela. U kombinaciji s ostalom multimedijalnom tehnologijom otvorili su vrata novim mogućnostima u postavljanju stalnih izložbi u muzejima. Za izložbu "Morski psi i raže" Prirodoslovni muzej Rijeka izradio je cd-rom koji sadrži odgovore na sva pitanja koja posjetitelji putem "touch screena" postave kompjuteru tog stalnog postava.

Razvojem interneta, globalne kompjuterske informacijske mreže, pružila se mogućnost, kako smo već prije naveli, povezivanja i prezentiranja muzejskog rada i sadržaja do najudaljenijih mjesta na svijetu. Izradom vlastitih "web" stranica PMR je iskoristio i tu najnoviju mogućnost koju mu je pružilo novo informacijsko doba kako bi sve koji nisu u mogućnosti osobno posjetiti muzej, pomoću kratkih opisa biografija zaposlenika, sažetim informa-

cijama o postavu muzeja i projektima vezanim za ustanovu potaknuo na buduću suradnju. Elektronska pošta, kao rezultat kompjuterskog umrežavanja, svojom jednostavnosću i jeftinicom samo ubrzava i olakšava streljenja u tom pravcu.

Vidljivo je da su kompjuteri u potpunosti prodri u svakodnevni rad muzeja i njegovih djelatnika. Već sada mnogi ne mogu ni zamisliti svoj rad bez njih. Tehnologija svakim danom napreduje. Potreba za bržim i boljim računalima nameće se zbog sve zahtjevnijih programa i obrnuto. Da bi se bilo u tijeku, potrebno je stalno ulagati u modernizaciju postojeće informacijske infrastrukture muzeja. Jedino na taj način osiguravamo njihovu aktualnost i atraktivnost za buduće generacije.

LITERATURA:

- Arko-Pijevac, M. 1998: Prirodoslovni muzej Rijeka- od osnutka do danas. in Prirodoslovna istraživanja riječkog područja. Arko-Pijevac, M., Crnković, D. & Kovačić, M. (eds.), PMR, Rijeka, vol. 1: 11-52 str.
- Crnković, D. 1974: Prirodoslovni muzej Rijeka. Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske, 5-6: 22-25 str.
- Crnković, D., Legac, M. & Petrović, R. 1976: Prirodoslovni muzej Rijeka- trideset godina postojanja. Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske, 1-6: 22-25 str.
- Kamenarović, M. 1974: Uloga prirodoslovnih muzeja u zaštiti prirode i čovjekovog okoliša. Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske, 5-6: 35-38 str.
- Koščević, Ž., Lapajne, D., Subotić, I. & Šulc, B. 1989: Standardi i normativi za muzejsku delatnost. Kultura-planiranje, 7: 43-46 str.
- Matejić, R. 1976: Od ideje do realizacije Gradskega muzeja u Rijeci. Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske, 1-6: 3-16 str.
- Milošević, B. 1976: Prirodoslovni muzeji i kompjutorizacija. Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske, 1-6: 71-77 str.
- Števčić, Z. 1998: Prirodoslovni muzej- kultura i ili znanstvena ustanova. "Naš museum"- zbornik

radova. Balabanić, J., Krizmanić, K. & Vuković, M. (eds.), HPM, Zagreb, 315-320 str.

COMPUTARIZATION OF THE MUSEUM DOCUMENTATION OF THE RIJEKA NATURAL HISTORY MUSEUM

Biological material collected on field trips of the scientists of a Natural History Museum acquires museological and scientific value only upon scientific treatment by the curators. The curators separate the material, determine its taxonomic affiliation, deposit it in the collection and document it pursuant to the Law on Museums passed in 1998. The Regulations on the method of managing a museum collection are still in the making; thus the collections are managed pursuant to the Guidelines for managing the inventories of museum materials and card-files, and collection card-files from 1962. The records on the holdings of each museum are, pursuant to these Guidelines, kept in the book of entry, inventory book, register out book and the card-files of the museum materials. Computerization of museum documentation would take over the obligations under the above mentioned Guidelines, facilitate their performance and enable performance of additional mathematical, statistical and archiving operations. There are numerous advantages to such management of collections. Input of data is faster and well laid out. There are almost unlimited possibilities for manipulation of data. Access is decentralized, and the volume of documentation on the collections is decreased. Uniform management of collections in all museums would be an ideal model for their connection into a museum network. Such a project would be extremely complex for the museums, as well as the requirements of the curators within the museums being so different (different collections). Computerized collection management is a prerequisite for creation of the museum database, as a basis for the national museum information system. We could thus be integrated through the international museum system into the global information network.